

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ HIVATAL ÉS NYOMDA Cluj-Kolozsvár, St. Baron Pop, (Brassai-utca) 10 Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal - 977 K. N. Sz. - - 558

UJ KELET

ELŐFIZETÉSI ARAK Romániában Egész évre - - 750 Félévre - - 380 Negyedévre - - 200 Egy hónapra - - 70 Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 3 lej Bukarestben - 3-50 Csehszlovákiában Egy hónapra - 25 ck Egy szám - 1-50 ck

1924 május 3 Szombat

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 99. szám

5684. Niszán 29

Apel cătră evreimea din Ardeal, Banat, Maramurás și Crișana!

In ceasuri grele ne adresăm cătră voi! Nevoile și timpul ne-a silit pe noi să lăsăm la o parte diferințele partidelor și părerilor și să ne unim într'n singur grup pentruă asemenea suntem periclitati.

Legua sancționată pentru cetățenie în 1924 Februarie 23, are unele puncte, care ne fac să ne îngrijorează, că la executarea legii se poată întâmpla neajunsuri grele referitor la mase mare acelor carii, au drept la cetățenie. De aceea numai pe aceia îi recunosc de cetățeani români, cari pot dovedi, că în 1918 Decembrie l' au avut certificat de apartinență și cari au fost luați în lista făcută până în 1924 Mai 17 iar cari din aceasta listă rămân afară și în timp legal nu apelează contra acestei greșeli, vor fi socotiți ca străini, cari pot fi orișicând expulzați din țară. Acestea îngrijorări ne au făcut ca în 1924 Aprilie 30 să ne intrunim la Cluj. La intrunire cu unanimitate am avut aceeași dorință, ca să putem evita aceste eventuale nedrăptăți și neajunsuri și să facem o organizație contencioasă centrală, care se ne apără drepturile juridice. Uniunea Evreilor Români, centrală cu sediul în București și Uniunea Națională Evrească din Ardeal s'au angajat că ei cu toată autoritate a lor, vor fi pentru apărarea evreilor din Ardeal, și în ajutorul organizației contencioase. După ce cei intruniți dintre toate ramurile evreilor din Ardeal au ales o organizație contencioasă centrală, care cu cealaltă societăți de apărare a evreilor împreună vor da informații acelor, cari se vor adresa cătră ei pentru a le da sfaturi juridice legale, referitor la spusele de mai sus.

Vă rugăm voi, să faceți în toate locurile așa numită organizație contencioasă, adică organizațiile cari le aveți până acuma să le întregiți cu delegații tuturor partidelor.

Organizația contencioasă centrală de toate lucrurile referitor la ceea amintite mai sus, vă da informații prin foaia evreilor erdeleni Uj Kelet.

Tot ce putem trebuie să facem, că nu cumva un frate de a nost, care are drept a sta aici, să piardă dreptul de cetățenie, ori din cauza legii necexactă, ori fiindcă nu cunoaște destul de bine legea. Noi fiind cetățeni fideli al statului numai în chestiunile cele mai curate și drepte vom interveni.

Urmăriți cu tăgare de seamă în zilele acestea grele munca și îndrumările organizației contencioase centrale. Ajuțați-vă unul pe altul, dar mai ales ajuțați pe aceia, cari sunt fără apărare și cari din puterile lor propriu nu pot ajunge la drepturile ce compete. Cluj, la 1 Maiu 1924.

Din incredințarea membrilor cari au luat parte la intrunirea din 30. Aprilie 1924 la Cluj:

- Organizația Contencioasa Centrala: Solomon Ullmann m. p., prim-rabin din Bistrița, Președintele Biroului Central Ortodox. Dr. Matia Eisler m. p., prim-rabin din Cluj, președintele al organizației centralei comunităților neortodoxă din țară. Dr. Teodor Fischer m. p., Președintele de onoare Uniunii Naționale Evrească din Ardeal. Dr. Josif Fischer m. p., Președintele a Uniunii Naționale Evrească din Ardeal. Dr. Maximilian Klein m. p., directorul executiv a Organizației Contencioase Centrale.

צו אלע יודען פון זעבענברגען באנאט מאראמארוש אין קרישענבעיעט

אין א ערנסטער טעג ווענדען מיר זיך צו איר מיט אונזער ערנסטער ווארטונג!

דאס אס 23-טען פעברע 1924 סאקאנאירטע סטאטוסירטערשטעטען אין זיין אס 17-טען פאריל ארויסגעגעבעטע דורכפירונג-אומזונג טוען מיט די און זיין געפאסטע רעכטליכע און טעכטיגע באהאנדלונג גען בעגרינדעט מאכען דאס אלגעמיינע בעזארגען, דאס צייט דורכפירען פנים געזעטן קענען שווערע עוולות באטרעפען גרויסע אפאסטען פון דיא בערעטיגטע ארופן סטאטוסירטערשטעטען. לויט דעם געזען און מיטשטער-אלערלעס ווערען אלס רומענישע סטאטוסירטער טר דייעטיגע אנערקאנט, וועלכע קענען מיט דאקומענטען בעווייזען, דאס אס 1-טען דעצעמבער 1918 האבען זיין געהאט געמיינדע-אוסטענדיקייט ארופן געבט פון זעכער-בירגען, באנאט, מאראמארוש אדער קרישענבעיעט, און זענען ארופגענומען און דיא ליסטען וואס דיא לאקאלע בעהערדען האבען צו מאכען צו אס 17-טען מאי 1924 און ווער ס'איז פון דער ליסטע ארויסגעליבען און האט פארזוימט און מיטיגער צייט צו רעקלאמירען, דער ווערט באטראכט אלס פרעמדער, וואס מ'קאן אירעם צו יעדער צייט פנים לאנד ארויסווערען. דיא לאזיגע באהאנדלונג האבען מיטיג געמאכט, דאס אס 30-טען פאריל 1924 זאלל נויטיקמען א געמיינאמע בעזאטונג אין קלויבענברג. איר דער בעזאטונג איז צום ארומדריק געקומען דער וואונט פון דער גאנצער יודענטייט, דאס מיר זאלן גרינדען געאייגענטע רעכטס-ארגאניזאציעס צום ארומ-מיינען פון אללערליי עוולות און רעכטענדיגערשטעטען וואס קענען פארקומען. דיא פערטרייבונג רומענישער יודען פון צוקארעטע אין דער "זעבענברגען יודענער-כאראלאפעראנד" האבען אנגעטראגען, דאס זיין וועלען טייטען דיא רעכטס-ארגאניזאציעס פנים זעבענברגען יודענער הייט מיט זייער לאנגער ארגאניזאציעס. דיא בעזאטונג האט נאך א גרינדליכער צעשפרייטונג געגרינדעט א צענטראלע רעכטס-ארגאניזאציעס צוטייפגעשטעלט אירעם דיא פארטרעטער פון אלע זעבענברגען יודענער פארטייען. דיא קאמיטע וועט נאמען ארבייטען מיט דיא שון עקזיסטירענדע יודענער רעכטס-ארגאניזאציעס און זיין וועט ארופקלויבענען געבען פיר יעדען וואס ווענדעט זיך צו אירעם און ערעם געבען אלע נויטיגע אומזונגען, וואווי זיינע רעכטע געוועלדיך צו זענען.

מיר בעטען איר אירעם זאלט איבעראל אזאלכע רעכטס-ארגאניזאציעס צילען, דארט וויא ס'איז שוין דא א רעכטס-ארגאניזאציע, זאלט אירעם זיין ערגענעטן דורך דערלאזענען דיא פארטרעטער פון אלע דארטיגע יודענער פארטייען אדער אינטערעסירטע חברים. דיא צענטראלע רעכטס-ארגאניזאציעס וועט איר אירעם אלעם נויטיגע צו וויסען טוען דורכן בלאט "אוי קעללעט".

בעגלייטעט מיט ארופערקאמקייט און דיא לאזיגע ערנסטע טעג דיא ארבייט און דיא אונטערזאגעס פון דער צענטראלער רעכטס-ארגאניזאציעס. העלפט און שטיצט איינער דעם אנדערן, איבערשויסט זענט אירעם מחויב צו העלפען דיא שולאזע און אונטערגליכע, וואס קענען מיט אייגענער קראפט זייערע רעכטע ניטש באקומען. קלויבענברג, צו ניסן תרפ"ד (1. מאי 1924).

אירעם נאמען פון דער אס 30-טען אפריל 1924 אין קלויבענברג געהאלטענער בעזאטונג.

- דיא צענטראלע רעכטס-ארגאניזאציעס: [שלמה זלמן אולמאן] אדריק ביסרין, פירעווענע דער ארטה, צענטראל-אנגעלייא. דר. מתתיהו איילער, ראבענער קלויבענברג, ליטענער פירעווענע דער לאנדעם ארגאניזאציע דער נישט-ארגאניזאציע קולטורענטייען. דר. שמעיה פישער, ערענפירעווענע דעם זעבענברגען יודענען נאציאנאל-עריכער-ארגאניזאציעס. דר. יוסף פישער, פירעווענע דעם זעבענברגען יודענען נאציאנאל-עריכער-ארגאניזאציעס. דר. מאקס קריין, דירעקטאר דער צענטראלער רעכטס-ארגאניזאציעס.

Erdély, Bánát, Máramaros és Körösvidék zsidóságához!

Komoly és sorsfordulatot jelentő órában fordulunk hozzátok figyelmeztető szavunkkal! A szükség és az idő kényszerítő parancsa öszteterelt bennünket, átlépte a pártok és világfelfogások választóvonalát, mert a veszedelmek lehetősége mindannyiunkat egyformán fenyeget.

Az 1924 február 23-án szentesített állampolgársági törvény és annak 1924 április 17-én kiadott végrehajtási utasítása a benne foglalt jogi és gyakorlati rendelkezések miatt indokoltta teszi azt az általános aggodalmat, hogy a törvény végrehajtásánál súlyos sérelmek érhetik az állampolgárságra jogosultak nagy tömegeit. Ugyanis csak azokat ismerik el román állampolgároknak, kik igazolni tudják, hogy 1918 december 1-én Erdély, Bánát, Máramaros vagy Körösvidék területén községi illetőséggel bírtak és a helyi hatóságok által 1924 május hó 17-ig összeállítandó listákba fölvétettek. Aki e listákból kimarad, a kellő időben való reklamáció elmulasztásának esetén az országból kiutasítható idegennek fog tekintetni. Ezek az aggodalmak tették szükségessé, hogy 1924 április 30-án közös értekezletre ülünk össze Clujon.

Az értekezleten egyhangulag jutott kifejezésre az egész zsidóság ama óhajta, hogy a bekövetkezhető sérelmek és jogfosztások elhárítására arra alkalmas jogvédő szervezeteket létesítsünk. Országunk zsidó politikai szervezetei: a fővárosban székelő Uniunea Evreilor Romani és az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség felajánlották, hogy e jogvédő munkában a maguk teljes szervezethegével támogatni fogják Erdély zsidóságát. Az értekezlet beható megvitatás után az erdélyi zsidóság összes árnyalatainak képviselőiből egy központi jogvédő bizottságot alakított, amely a meglévő zsidó jogvédelmi szervezetekkel karöltve fogja a hozzá fordulókat felvilágosítani és a szükséges utasításokkal ellátni a törvényes tennivalók felől.

Kérünk benneteket, alakítsátok meg mindenütt hasonló módon a jogvédő bizottságokat, illetőleg a már meglévő jogvédő szervezeteket egészítsétek ki az összes pártok és érdekeltségek képviselőivel.

A központi Jogvédő Bizottság, az összes szükséges tudnivalókról tájékoztatni fog Benneteket az erdélyi zsidóság lapja, az Uj Kelet útján.

Mindent el kell követnünk, nehogy egyetlen igényjogosult testvérünk, akár a törvény hiányosságai, akár annak nemismerése miatt elveszítse állampolgári jogát. Állampolgári hűségünknek megfelelően csak a legtisztább igazság védelméért szállunk sikra.

Kisérjétek figyelemmel ezekben a komoly napokban a Központi Jogvédő Bizottság munkáját és utasításait. Segítsétek egymást, de különösen segítsétek a védteleneket és gyámoltalanokat, akik a maguk erejéből nem tudnak hozzájutni az őket megillető jogokhoz.

Cluj, 1924 május 1. Az 1924 április 30-án Clujon tartott értekezlet résztvevőinek megbízásából.

- A központi jogvédő bizottság: Ullmann Salamon s. k., főrabbi Bistrița, az ortodox központi iroda elnöke. Dr. Eisler Máttyás s. k., cluji főrabbi, a nem ortodox hitközségek országos szervezetének ügyvezető elnöke. Dr. Fischer Tivadar s. k., az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség díszelnöke. Dr. Fischer József s. k., az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke. Dr. Klein Miksa s. k., a Központi Jogvédő Iroda ügyvezető igazgatója.

Építési anyagok

Építési anyagok kőháza megnyílt! Kő, téglák, gipsz, cement, vasbeton, mindenféle építési anyagok.

Legolcsóbb beszerzési forrás! Engros Endetail

Rudolfnál

telepek

telepek mellett vállalkozó János

tó k:

tó k: nehéz egyen...

ruggár

ruggár öket és butor...

Oradea-Mare

Oradea-Mare skötők és mülábak

Ez történt...

A minden feltételnek megfelelő sajchet. F. J. főkantort, ki híres a vig kedélyéről és szellemességéről is, mesélte el a következő „Ez történt”-eket. Egy hitközség felmondott a sakterjének. Történetesen a rasekol a sajchet egyik fiának a kváterja volt. Elmegy a sakter a rasekolhoz és kérdi, hogy most mit tegyen, hová menjen a családjával, miért engedte, hogy neki felmondjanak, hisz kváterja?

— Nézze, én akartam — mondja a hitközségi elnök — hogy maga maradjon, de én minoritásban maradtam és a zöld asztalnál leszavaztak; de megnyugtatom, hogy maga azért minálunk fog maradni. Mi kiurunk most egy pályázatot és én majd olyan feltételeket fogok szabni, hogy senkisésem fog megfelelni és amíg más nincs, addig maga marad.

Tényleg kiírták a pályázatot és jön az első jelentkező, egy előkelő ur, bemutatkozik: — Ich bin e cház n — mondja. — Sind Sie schajchet auch — kérdi a rasekol? — Nem, feleli a cház n. — Sajnálom, akkor nem felel meg, mondja az elnök. — Jön egy másik pályázó: — Ich bin e cház n ün e schajchet — mondja. — Sind Sie bajdek auch — kérdi az elnök? — Nem, feleli a pályázó. Sajnálom, akkor nem felel meg.

Jön ismét egy pályázó: — Ich bin a cház n ün e schajchet ü bajdek. — Sind Sie e majl auch? — kérdi a rasekol. — Nem, azzal nem foglalkozom. — Sajnálom, de akkor nem használhatjuk — feleli a rasekol.

Egy újabb pályázó már e követelményeknek megfelel: — Sind Sie e bál tökéá auch? — Nem, feleli a jelölt. — Sajnálom, de nálunk a sajtort is a cház n-nak kell fujni.

Egy újabb jelölt, már előre diktálja az ajtóból: — Ich bin e cház n, e schajchet ü bajdek, e majl ün e bál tökéá. — Sie müssen aber auch mit Mészim mészászek sein (a halott körüli teendőket el látni), — mondja a rasekol.

— Nem, arra nem vállalkozom, mondja a pályázó. A legközelebbi pályázó már ezutánbira is vállalkozott, mire kérdi tőle a rasekol: — Sind Sie a kajhen, weil bei üns müssen ách dütchenen.

— Nem, — feleli a legfrissebb jelölt. Ennek az elnöknek már az egész környéken híre járt, hogy mi mindent követel ő a pályázótól. Jelentkezett egy ugynevezett „gewakszener Jüng” és bmondja az összes feltételeket: — Ich bin a cház n, a schajchet ü bojdak, a majl, a bál tökéá in e kajhen.

Erre az elnök a következőt kérdezi: — Wenn Sie a kajhen sind, wie werden Sie mit die Mészim mészászek sein? — Ich werde Sie lebendig begrobn (én élve fogom magát eltemetni), — feleli nyugodt flegmával a jelölt. Kleő, Timisoara

A Jahzeit. Reich Koppel budapesti főrabbi reggel és este lakásán házi „minjant” rendezett, hogy ezáltal az imádkozást pontosan beilleszthesse napi teendőinek keretébe. Egy kongresszusi nap reggelén egy csákgorbbói hittestvér került a minjanhoz, aki kéretlenül odaállt az előimádkozói pulpitushoz és otthoni szokás szerint széles, kacsaringós énekléssel végezte az előimádkozást.

A főrabbi végre ingerülten odaszól hozzá: — Sie Freund, warum verbringen Sie so lange mit dem Vorbeten? — Bitt' sén, ich hab a Jahzeit, — feleli a kérdezett meghatódottan.

— Sie haben ein Jahzeit? — pattog a főrabbi — wir müssen gleich zum Kongress, wir haben nicht ein Jahr Zeit!... Nechemjeh Hakkaton

A budapesti román követség cáfolja az orosz háborús híreket

Bécsből és a cseh lapok terjesztik a tendenciózus jelentéseket. Állir a román-magyar határ lezárásáról. Duca külügyminiszter londoni missziója. Belgium hajlandó tárgyalásokat kezdeni a szovjetkormánnyal

(Bucuresti-Bukarest, május 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mardarescu hadügyminiszter ma kihallgatáson fogadta Iovanovici és Florescu tábornokokat. Előbbi a Kamenev-Podolskban lefolyt román-orosz tárgyalásokról, utóbbi pedig lengyelországi utjáról tett beható jelentést.

A londoni „Morningpost” ideérkezett száma azt írja, annak ellenére, hogy az angol sajtó hiányosan van informálva az orosz-angol tárgyalásokról, mert csak a külügyminisztérium hivatalos kommunikéjére van utalva, jól informált német körökből azt az értesítést kapta, hogy a tárgyalások folyamán Rakovszky több ízben

megisérte a beszarábiai probléma napirendre tűzését

és rá akarta birmi az angol kormányt, hogy ne ratifikálja a beszarábiai egyezményt.

Felesleges hangsúlyozni, — írja tovább a lap — hogy az angol delegáció kereken visszautasította ezeket a javaslatokat. Természetes, hogy az oroszok azon kísérlete, hogy a versaillesi békeszerződések revízió alá vétessenek, ugyanilyen eredménnyel fog járni.

Ezen az alapon a külföldi sajtóban tendenciózus hírek jelentek meg a román-orosz viszonyról. A budapesti román követség ezekről a híresztelésekről kijelentette az „Esti Hírek” munkatársának, hogy azok nemcsak neveléses és alaptalan kombinációk, hanem egyuttal

rosszindulatu manőverek

is, amelyekkel egyesek mesterségesen nyugta-

lanságot igyekeztek teremteni, amelyet aztán a maguk céljaira kihasználhatnak.

A román követség ezeket a híreszteléseket még csak hivatalos cáfolatra sem érdemesíti. Illetékes helyen hangsúlyozták, hogy ezeknek a hamis híreknek terjesztése mesterséges sajtókampány, amelyeket főként a cseh és a bécsi lapok folytatnak azzal a céllal, hogy a külföld előtt dokumentálják Oroszország háborús politikáját. A tény mindössze az, hogy román részről a cseh határon egy hét előtt szigorított határ- és vámvizsgálatot rendeltek el, főként kommunista agitátorok beözönlésének megakadályozása céljából.

Azt a Budapesten elterjedt riasztó hírt, hogy Románia a magyar határon lezárta a személforgalmat, a budapesti román követség a legerélyesebben megcáfolta. A forgalom beszűntetéséről terjesztett mende monda koholmány, mert a határon még csak szigorító rendszabályokat sem léptettek életbe.

A vizumok kiadása rendesen folyik.

Londoni távirat szerint Duce külügyminiszter az angol fővárosba érkezett és tanácskozást folytatott Macdonaldal a két államot közösen érdeklő problémákról, ezek között a beszarábiai kérdésről is. Ezzel egyidejűleg egy brüsszeli távirat arról számol be, hogy a belga kormány megbizta londoni követét, közölje Rakovszkyval, a szovjetkormány megbizottjával, hogy Belgium kész Oroszországgal tárgyalásokat kezdeni a két ország normális viszonyának helyreállításáról.

Smith főbiztos nyilatkozik feladatairól

A népszövetség ellenőrző megbizottja Budapestre érkezett. Smith Jeromos és Royall Taylor élettrajza. Országos propaganda a nemzeti bank részvényeinek jegyzésére. Miért esett a magyar korona?

(Budapest, május 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Smith Jeromos, a népszövetség magyarországi főmegbizottja csütörtökön reggel Budapestre érkezett Royall Taylor, a népszövetség pénzügyi bizottsági tagjának kíséretében. A magyar pénzügyek ellenőre Amerika egyik legkiválóbb szaktekinélye. Smith 1870-ben született New-Hampshire állam Dower városában. Tanulmányait 1892-ben végezte el a világhírű Harvard-egyetemen, ahol 1895-nen megszerezte a jogi doktorátust. Mint ügyvéd titkára lett Greynnek, az Egyesült-Államok legfőbb bírójának, majd pedig a Horick, Smith, Donald és Farley-cégek. A békekonferencián tevékeny részt vett az amerikai bizottságban, amelynek mint pénzügyminiszeri tanácsos pénzügyi tanácsadója volt. Része volt a kínai konzorcium megszervezésében és a mexikói államadóságek rendezésében is. A főbiztos kíséretében levő Taylor pénzügyi szakértő a Massachusetts-állambeli Quincyben született 1884-ben. Elvégezte a harvardi és oxfordi egyetemeket, azután történelmi kutatásokkal foglalkozott a háborúig. Ő is tagja volt a békekonferencia amerikai bizottságának, 1920-tól pedig a jóvátételi bizottságba volt beosztva egész mostanig.

Smith főbiztos a Hungária-szállóban ma fogadta a magyar és a külföldi sajtó képviselőit, akik előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Még csak huszonnégy órája vagyok Budapesten, ahol a kormány által történt fogadtatásom után első dolgom volt, hogy a sajtó képviselőit fogadjam. A sajtó segítsége ugyanis óriási mértékben szükséges annak a tervnek a végrehajtásához, amely hivatva van Magyarországon

a normális gazdasági és pénzügyi helyzetet helyreállítani.

Nagy megtiszteltetésnek tekintem, hogy segítségére lehetek a magyar kormánynak és magyar népnek annak a tervnek kivitelében, amely szükséges lépést jelent nemcsak Magyarországon, hanem Közép-európa, végeredményében pedig az egész világ normális helyzetének helyreállításában.

— Mihelyt kinevezésemet megkaptam, amely valóban váratlanul jött, nyomban Budapestre indultam. Még nem rendelkezem elegendő tájékozottsággal, hogy bővebben nyilatkozhassam Magyarországon viszonyairól, örömmel állapíthatom azonban meg, hogy itt hozzátérő és erélyes munkatársakra találtam. Az a meggyőződésem, hogy segítségük-

kel és az egész magyar nép támogatásával sikeresen fogjuk végrehajtani ezt a fontos munkát. Ajkületkereskedelmi mérleg és az állami adójövedelem ez év első három hónapjában nagy javulást mutat, ami lényegesen

hozzá fog járulni a kibocsátandó kölcsön sikeréhez.

Most, hogy a szükséges törvényeket elfogadták és az újjaépítési terv egyik fontos tényezőjét alkotó új jegybank alaptőkéjére az aláírások a legkedvezőbb kilátások mellett megindultak, ami lehetővé teszi, hogy a bank június másodikán megnyithassa kapuit, szabad már az ut az internacionális pénzügyi körökkel való tárgyalásokra.

Smith főmegbizottnak az a meggyőződése, hogy Magyarország megkapja az érdekelt köröknek segítségét. Kijelentette végül, hogy az ő magyarországi feladata kizárólag pénzügyi természetű és semilyen politikai hatásköre nincs.

A nemzeti bank részvényeinek jegyzésében nemcsak az östermelő lakosság vesz tevékenyen részt, hanem a középosztály tagjai, a tisztviselők és kisemberek is. Szcitovszky Béla nemzetgyűlési elnök kezdeményezésére valamennyi képviselő kötelezte magát, hogy legalább egy részvényt fog jegyezni, azonkívül a képviselők kerületükben is propagálják a részvényjegyzést. Elismerést keltett gróf Eszterházy Móric volt miniszterelnök négy-százezer aranykoronás jegyzése. A gyáriparosok szövetsége felhívást intézett tagjaihoz, hogy minél nagyobb számban jegyzenek részvényeket. Az egyre fokozódó érdeklődésből jogosultnak látszik az a feltevés, hogy a bank alptőkéjét tíz-tizenöt százalékkal túl fogják jegyezni. Eddig a legnagyobb jegyzések egy százezer dolláros, egy ötven ezer dolláros és egy hater ezer font sterlinges jegyzés volt.

Illetékes helyen kijelentették, hogy a magyar koronának a belső piacon és Bécsben tapasztalt átmeneti jellegű gyengülésének az oka kizárólag a bécsi piac küzdelmes helyzetével van összefüggésben, de ennek a hanyúlásnak semmiféle kapcsolata nincs a magyar jegybank megalakulásával. A bécsi piacon ugyanis a frank vesztéségi kötelezettségek miatt nagymértv eladások voltak, főleg magyar papirokban, hogy az így vásárolt dollárokkal lehessen a kötelezettségeket fedezni. A magyar piacnak elegendő valutája van, a részvényjegyzés tehát a koronát nem gyengíti.

Erdősítéses kötelesek haladéka

1. F. Zsidó N. valamin talanul tostitása melyben legyen. többi sz bizottság sürgönye

2. A. hogy az sanak. lapittat ez semm módon igényjog luttabb hatása vonakod jának m függeszt Központ szükség meglehes

3. A. az állara ságok ve benyujtat vitás es elintezni.

4. A. listák ha ban mel Ugyanek jogvédő jogosult

5. A. gyává sü évi 22-ik a szükség

6. Fig. az igényj nak, ugy kell a lis lásokat összes ok szerint m iyeken elő szólamlás kezdődik, őrendő.

Jugoszlávi

Athén.

zölte az a hivatalosa A nem hogy a k szavazzák hozzák a azután fel lasztásoka létre a k

F.

London

„Daily E francia k tesz a jap nek hivata naita toln nagy jelen ahol azt b ges francie

Kacagj

Pa

Az Erdélyi Zsidóság Központi Jogvédelmi Irodája
Cluj, Calea Regele Ferdinand 48.

I. sz. utasítás

Erdély zsidósága állampolgári jogainak biztosítására megalkotta a pártok fölött álló egyetemes központi irodáját. Az iroda csak úgy tud kötelességeinek megfelelni, ha minden utasítása haladéktalanul végrehajtást nyer.

1. Felkérjük a nyert felhatalmazás alapján a Zsidó Nemzeti Szövetség összes helyicsoportjait, valamint az összes hitközségeket, hogy haladéktalanul alakítsák meg az állampolgári jogok biztosítása céljából a helyi jogvédelmi bizottságot, melyben minden zsidó párt és irányzat képviselve legyen. Evégből a létező jogvédő bizottságok a többi szervezetek képviselőivel kiegészüljenek. A bizottságok megalakulásáról és a vezető címéről sürgönyterjesztést kérünk.

2. A helyi jogvédő bizottság legelső feladata, hogy az igényjogosultak kivétel nélkül összeírásának. Leghelyesebb, ha házról-házra járva állapítatnak meg az igényjogosultak, ha azonban ez semmiképp sem lehetséges, vagy más alkalmas módon törénjek gondoskodás, hogy egyeilen igényjogosult se maradjon ki a listából. Bonyolultabb illetőségi vitáknál, vagy ha az állami hatóságok a listákat rendelkezésére bocsátani vonakodnának vagy ha a kifüggesztés időpontjának megállapítása nem lehetséges, vagy kifüggesztés egyáltalán nem történik meg, úgy Központi Irodánk sürgősen értesítendő, hogy a szükséges intézkedéseket a felsőbb hatóságoknál megtehetjük.

3. A helyi bizottságok odahassanak, hogy az állampolgárok összeírására kijelölt helyi hatóságok vegyék figyelembe a helyi bizottság által benyújtandó kollektív listákat és igyekezzenek a vitás eseteket a hatóságokkal egyetértésben elintézni.

4. A hatóság által összeírt és lezárt listák haladéktalanul lemásolandók 5 példányban melyből 4 példány hozzánk küldendő be. Ugyanezkor beküldendő azon lista, mely a helyi jogvédő bizottság összeállítása szerint az igényjogosultak teljes névsorát tartalmazza.

5. A helyi bizottság tegye tanulmány tárgyául sürgősen a községi illetőségről szóló 1886. évi 22-ik törvénycikket, hogy az érdeklődőknek a szükséges felvilágosításokat megadhassák.

6. Figyelmeztetjük a helyi bizottságokat, hogyha az igényjogosultak a hivatalos listából kimaradnak, úgy a kifüggesztéstől számított 30 nap alatt kell a lista kiegészítése iránti írásbeli felszólalásokat (reclamațiuni) benyújtani a vonatkozó összes okmányokkal együtt. A listák a rendelet összes okmányokkal együtt. A listák a rendelet szerint május 17-ig elkészítendő, de kisebb helyeken előreláthatólag előbb készülnek el és a felszólalások határideje a kifüggesztés napjától kezdődik, miért is a kifüggesztés gondosan ellenőrzendő.

Az Erdélyi Zsidóság Központi
Jogvédelmi Irodája

Dr. Klein Miksa ügyvezető igazgató.

Jugoszlávia elismerte a görög köztársaságot

Athén, május 2. A jugoszláv kormány közölte az athéni kormánnyal, hogy Jugoszlávia hivatalosan elismeri a görög köztársaságot.

A nemzetgyűlést tizenhetedikére összehívták, hogy a köztársasági elnököt megválasszák. Megszavazzák a szükséges javaslatokat, tető alá hozzák a szerződés létesítéséről szóló javaslatot, aztán feloszlatták a házat és kiírják az új választásokat. Ilyen értelmű megállapodás jött létre a kormány és az ellenzéki pártok között.

Francia-japán szövetség készül

London, május 2. Tokiói híradás alapján a „Daily Express” azt írja, hogy Indokina francia kormányzója a legközelebb látogatást tesz a japán fővárosban. A látogatásnak, amelynek hivatalos célja Franciaország szerencsekivánatait tolmácsolni a japán régens házasságához, nagy jelentőséget tulajdonítanak Londonban, ahol azt hiszik, hogy a burkolt cél egy esetleges francia-japán szerződés megkötése.

Kacagj Kolozsvár!

Pat és Patachon!

Gyilkoló orkán rohant végig Amerikán

Városokat döntött romba a ciklon. A forgószél százhat embert megölt. Tízmillió dollárnál is több a kár

(Páris, május 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Április utolsó és május első napjaiban Európaszerte óriási zivatarok, jégverések és hóviharak dühöngtek, amelyek kiszámíthatatlan károkat okoztak. Most kiderült, hogy ez az időjárás csak gyöngye utóhatása annak a borzalmas szélviharnak, amely Amerikában dühöngött. Az időközben megrongált távirószolgálat miatt kissé elkésve amerikai jelentések szerint az egész kontinensen átrohanó ciklon következtében százhat ember vesztette életét, négyszázan pedig megsebesültek. Nagyon valószínű, hogy ez a szám nem végleges és a katasztrófális forgószélnek sokkal több áldozata van. Anyagiakban a ciklon tízmillió dollár kárt okozott. A legnagyobb pusztítást Arkansas és Carolina államokban vitte véghez a vihar, ahol ötvennél több város szenvedett felbecsülhetetlen károkat. Filliana várost tökéletes romhalmazzá pusztította a ciklon. A mentési munkálatok óriási nehézségekbe ütköznek, mert a szélvihar időnkint visszatér és életveszedelemmel fenyegeti a ki-rendelt katonaságot.

Tegnap Angliában is rendkívül erős vihar dühöngött, amely teljesen váratlanul jött. A csatornán lévő gőzhajóknak a nagy hullámokkal heves küzdelmeik voltak. A hullámverés Folkenstonében és Dowerben tulcsapott a parton.

Közzétették a válaszokat a szakértői javaslatra

A szakértők is propagálják a német kölcsönt. Macdonald az európai béke biztosítékát látja a jövételi kérdés rendezésében. Helfferich volt birodalmi pénzügyminiszter temetése

(Páris, május 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A jövételi bizottság későbbi ülésre halasztotta a szövetségesek válaszainak tanulmányozását. A bizottság publikálta Japán és Jugoszlávia válaszait. Japán elvben elfogadja a szakértői javaslatát, Jugoszlávia is hozzájárul a jövételi kérdés végleges rendezéséhez és kéri, hogy egy jugoszláv delegátust is hívjanak meg a végrehajtóbizottságba. A szakértők javaslata értelmében a jövételi bizottság elhatározta, hogy haladéktalanul bizottságot nevez ki a német vasutak megszervezésére, egyúttal

kinevezte a jegybank szervezőbizottságának tagjait

is. A német jegybankkal kapcsolatban Owen Young szakértő kijelentette, hogy a szakértőbizottságok tagjai élénk propagandát fejtenek ki, hogy az amerikai pénzügyvilág felerészben vegyen részt a németországi kölcsönben.

Véres választási harc Németországban

Halálos kimenetelű összeütközések a fajvédők és néppártiak között. Utcái verekedések Breslauban. Felrobbantottak egy gelsenkircheni bányát. A rendőrség megostromolta a kommunisták barrikádjait. Ludendorff nem vállal mandátumot. A francia szocialisták felhívása

(Berlin, május 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Május negyedikének közeledtével a német választási küzdelem egyre élesebb formákban kezd megnyilvánulni. A német birodalom egész területén súlyos zavargások ismétlődnek meg, amelyekben főleg a két szélsőséges párt, a fajvédő német néppárt és a kommunisták pártja került összeütközésbe. Berlinben tegnap este véres verekedések voltak a néppárt szénebergi gyűlésén. A rendőrségnek csak hosszas fáradozás után sikerült a kommunistákat kiszorítani a tereméből.

Sokkal súlyosabb rendezavarások történtek Breslauban

A város hangversenytermében a német néppárt gyűlést tartott, amelyet a kommunisták megakartak zavarni. Sikertült ugyan őket visszazsorítani, ekkor azonban kissé távolabbról körülfogták a gyűléstermet és amikor a néppártiak elhagyták a koncerthelyiséget, rájuk támadtak, amiből vad közelharc keletkezett. Mindkét részről sok súlyos sebesülés történt már, amikor a rendőrség kivonult és helyreállította a rendet. A néppártiak és a baloldali radikálisok később kisebb csapatokban végigjárták a belváros utcáit, ahol újból összeverekedtek a kommunistákkal. Az utcai harcokat csak a késő éjszakai órákban tudták megszüntetni. Hasonló zavargásokról érkeznek hírek Bréma, Halle, Hanau és sok más más kisebb városokból is, ahol

vér folyt az utcákon

a kommunisták és a német fajvédők között. Fürstenauban a néppárt egyik tagja revolverrel megtámadta a német demokraták helyi elnökét, Adametzky képviselőt. A merénylő meglette a politikust, amikor éppen leszállt az autójáról, hogy bemenjen párthíveinek gyűlésére. Adametzkyt súlyos sérüléseivel kórházba kellett vinni.

Gelsenkirchenben a kommunisták felrobban-

Anglia véleményét a szakértők tervezetéről Macdonald miniszterelnök kifejtette a walesi választókerületében tartott beszédében. Ezen a gyűlésen Macdonald annak a meggyőződésnek adott kifejezést, hogy négy évi tapasztalat után Franciaország, valamint az összes nagy és kis szövetséges államok együttműködésével a szakértői javaslatok végre

visszaadják Európának a békét

és a boldogulást azáltal, hogy Németországnak lehetőséget nyújtanak a vállalt kötelezettségek teljesítésére.

Berlin, május 2. Mannheimből jelentik: Helfferich volt pénzügyminiszternek és anyjának földi maradványait az itteni temetőben elhamvasztották számos küldöttség és az egyes államok kormányainak képviselői jelenlétében. A birodalmi kormány nevében Luther pénzügyminiszter bucsuztatta el Helfferichet.

tották az egyik bányát, azután egy külváros házba menekültek, ahol elbarrikádozták magukat. A rendőrség csak nyolc óras tüzharcot tudta elfoglalni a házat, amelyben megtalálta a merénylőt két főtettesének holttestét. Egy másik kommunista tanyát több órán át ostromolt a rendőrség, végül a tüzoltók segítségével kényszerítették a kommunistákat a helyiség elhagyására. A harcban

két kommunista és egy rendőrtisztviselő meghalt,

többen pedig súlyosan megsebesültek. Berlinben egy szociáldemokrata gyűlést zavartak meg a kommunisták, amiből hatalmas verekedés keletkezett. A nagy kavardásban számos sebesülés történt.

A választási propagandáról érkező jelentések között igen érdekes a jobboldali radikális „Süddeutsche Zeitung” híradása, mely szerint Ludendorff tábornok nem szándékozik mandátumot vállalni. A német néppárt Pöhner és Kriebel puccsistákkal egyetemben őt is jelölték ugyan, de ezzel csupán azt akarták elérni, hogy a listának híveket szerezzenek. A választások után azonban mind

a három jelölt le fog mondani a mandátumáról

és helyettük az utánuk következő három jelölt fog a birodalmi gyűlésbe bekerülni.

Stresemann külügyminiszter folytatja választói körutját. Tegnap a miniszter Hannoverben beszélt mintegy hatezer ember jelenlétében. Stresemann többek között azt mondta, Poincaré az egész világ előtt azzal igyekezett indokolni a Ruhr-vidék megszállási politikáját, hogy Né-

Kacagj Kolozsvár!

Pat és Patachon!

metország tudna, de nem akar fizetni. Erre most a szakértők azt felelik, hogy a németek nem tudnak fizetni, de nem is szabad hogy fizessenek, mert ha Németország a jelenlegi körülmények között fizetni fog, tökre teszi pénzének az értékét. Ilyenformán

esik a legerősebb erkölcsi szemrehányás,

amellyel Németországot illették. A külügyminiszter egyébként azt hiszi, hogy a német nép már valószínűleg májusban a legnagyobb külpolitikai elhatározás elé lesz állítva, amilyen a versaillesi békeszerződés megkötése óta még nem volt. Ezzel kapcsolatban a küszöbön álló választások sorsdöntő jelleggel bírnak a német népre.

A francia szocialisták is belefolytak a német

Peidl diktatúrával vádolja Bethlent

Összeült a magyar nemzetgyűlés. Interpelláció a lapok beszüntetése miatt. Ki rendezte a nyomdászsztrájkot? Betörjesszötték a vámtarifátörvényt. Masaryk nyilatkozata a kisantantáról

(Budapest, május 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Harminc képviselő kívánságára ma újból megnyitott a magyar nemzetgyűlés. Szicovszky elnök megindokolása után, hogy miért hívatta össze a Ház, Bethlen miniszterelnök benyújtotta a vámtarifáról szóló törvényjavaslatot. Ezután Peidl Gyula áll fel, hogy a nemzetgyűlés összehívását megindokolja. Bejelenti, hogy tiltakozni akarnak a diktatórikus eljárás ellen, amellyel a kormány a napilapok megjelenését betiltotta. Az összehívók azzal vádolják a kormányt, hogy egyoldalú osztálypolitikát folytat. Peidl ezután beszél az egyesítési és gyülekezési jogról, a sajtószabadságról, a választójogról és az internálásáról. Bírája a kormány politikáját és hangoztatja, hogy a belügyminiszternek nem volt oka a május elsejei szocialista gyűléseket betiltani. Senkisé kíván felfordulást és általános sztrájkot, a munkásság csak a megélhetésért küzd.

Kenyérharc és nem politika

A nemzetgyűlés összehívásának másik oka — folytatta Peidl — a nyomdászsztrájk és ezzel kapcsolatban a lapbetiltások. Peidl tévesnek mondja azt a felfogást, mintha a szociáldemokrata párt rendezte volna a nyomdászsztrájkot. A szociáldemokrata párt és a szakszervezetek különálló testületek. A szakszervezetek függetlenek a párttól,

Kolozsvár tanácsa fogantatja az állampolgársági törvény végrehajtási utasítását

Nagyváradon három hónapra osztották be a munkát. Kolozsváron felállítják a harminctagu bizottságot. A kisebbségeknek is helyet kell adni a bizottságban

(Cluj-Kolozsvár, május 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A belügyminisztérium távirati rendelkezése alapján holnap Erdély összes városaiban és községeiben megkezdik az állampolgárok lajstromozásának munkáját. Ezt a horribilis munkát a törvény végrehajtási utasításának értelmében május hó tizenhetedikéig mindenütt be kell fejezni és így alig tizenöt nap áll rendelkezésére a megalakuló bizottságoknak egy olyan lajstrom elkészítésére, amely Kolozsváron mintegy százezer ember legpontosabb adatait kell hogy tartalmazza és amelynek precíz lelkiismeretességétől tizezrek egzisztenciája és létérteke függ.

Nem elég a tizenöt nap

Kompetens jogászok és közigazgatási vezető-férfiak nyilatkozatai alapján többiben mutatott már rá az Uj Kelet, hogy a rendelkezésre álló teljességgel rövid idő alatt képtelenség fogantatni az állampolgári törvény végrehajtási utasítását anélkül, hogy súlyos sérelme ne érne a polgárok ama tízezeit is, akiknek az állampolgárságra való jogosultságát még a Marzescu-féle jogfosztó törvény is elismeri. Ezt a tényt a végrehajtási utasítás fogantatásával megbízott illetékes körök is elismerik és így elsősorban a városok tanácsának volna kötelessége felterjesztésében figyelmeztetni a minisztériumot arra, hogy felelőségük teljes tudatában a rendelkezésükre bocsátott rövid időn belül képtelenek teljesíteni a rájuk bízott feladatukat.

választási küzdelembe. A „Vorwärts“ értesülése szerint a francia szocialista párt felhívást intézett a német munkássághoz. A felhívásban a franciák megállapítják, hogy az egyik népnél megnyilvánuló nacionalizmus teremt meg a másik nép nacionalizmusát, amelyek aztán kölcsönösen megerősítik egymást. Épezték a francia szocialisták hangsúlyozottan felhívják a német munkásságot, ne felejtse el, hogy azzal, ha a német reakció ellen küzd, egyidejűleg a világreakciót is gyengíti, ne felejtse el azt sem, hogy amikor harcot vív a német nacionalizmus ellen, ugyanakkor a gyűlölet és a háború minden hatalma ellen küzd. A francia szocialisták teljes szívvel kívánják a német munkásság választási győzelmét, mert a német szocialisták harca egyúttal a francia munkásságé is.

csak a munkásság gazdasági érdekeit képviselik, nem tekinthetők tehát politikai szervezeteknek. Ugyanez áll a nyomdászszakszervezetre. Itt kizárólag kenyérharcról van szó, bérmozgalomról és nem politikai küzdelemről. Ez a bárharc 283 nyomdában folyik és négyezer nyomdász folytatja.

Lehetetlen egy új háború

Budapest, május 2. Római távirat szerint Masaryk cseh köztársasági elnök, aki Genuából ma Sziciliába utazott, kijelentette a „Tribuna“ munkatársának, most már fennáll a lehetőség arra, hogy Magyarország valamikor később belépjen a kisantantba. A kisantant Németország kelet felé irányuló törekvései ellen alakult és ezért főleg negatív alakulat, de semmiesetre sem agresszív, mint Olaszországban hiszik. Franciaországgal való viszonyának ellenére a kisantant még Németországgal szemben is barátságos. Masaryk lehetetlennek tart új háborút, mert a nemzetek ki vannak merülve.

Csehszlovákiában nincs előítélet Olaszországgal szemben, folytatta Masaryk, és politikája teljesen önálló. Oroszországgal szemben mintaszerűnek mondotta Anglia óvatosságát, mert szerint Oroszország még nem mondott le a forradalmi propagandáról és pénzügyi helyzete ezidőig nagyon rossz.

Nagyvárad városi tanácsa így is járt el. A tanács tegnap tartott ülésén kimondta, hogy az állampolgári lajstromok pontos és lelkiismeretes összeállítására legalább három hónapra van szükség. Ezt a véleményét a városi tanács közölte a belügyminiszterrel is és az elvégzendő munkát már is **három hónapra osztotta be.** Az állampolgárságra jogosultak érdeke feltétlenül megkívánja, hogy Nagyvárad példáját Erdély összes városai kövessék, nehogy a rövid idő alatt készült felületes munka miatt tömegesen maradjanak ki a lajstromból az arra jogosultak és csak komplikált, sok költséget és sok fáradságot igénylő bírói eljárás után érvényesíthessék újra jogaikat.

Beress tanácsos plenipotenciája

A nagyvárad határozattal ellentétben Kolozsvár város tanácsa mai ülésén elhatározta, hogy a kiszabott határidőn belül fogantatni fogja a törvény végrehajtási utasítását. A tanácsnak ez a határozata annál inkább meglepő, mert két nappal ezelőtt maguk a tanács tagjai is kijelentették munkatársunk előtt, hogy május tizenhetedikéig lehetetlen a lelkiismeretes és alaposan elkészülni a lajstromozás munkájával. A mai tanácsülés, mint

Kacagj Kolozsvár!

Pat és Patachon!

azt már lapunk legutóbbi számában jelentettük, csupán Beress tanácsos propositiójával foglalkozott és azt magáévá is tette. A tanács határozatilag megbízta Beress tanácsost teljes felelőség mellett, hogy saját tervei szerint a kijelölt időn belül hajtsa végre Kolozsváron a végrehajtási utasítás rendelkezéseit. A határozat értelmében Beress tanácsos a holnapi nap folyamán megteszi már az összes szükséges előkészületeket egy harminctagu bizottság felállítására, amelynek tagjai sorra fogják járni Kolozsvár összes lakóit és mindenkinek az adatait az előre elkészített rubrikába bejegyzik.

Helyet kell adni a kisebbségeknek is

Igen fontos volna, ha ez a bizottság már előre számolna azzal, hogy május tizenhetedikéig a munkával nem tudnak elkészülni, nehogy a belügyminisztérium esetleges meghosszabbított rendelkezése Kolozsváron már egy hiányosan és rosszul bevégzett munkát találjon és az összes munkákat újból előlől kelljen kezdeni.

A kisebbségek érdeke ezenkívül parancsoló szükséggel kívánja meg azt is, hogy a felállítandó bizottságban a kisebbségek is megfelelő módon legyenek képviselve.

Dr. Klein Miksa, a központi jogvédő bizottság ügyvezető igazgatója ma felkereste a városi tanács illetékes ügyosztályát, ahol **ígéreteket tettek, hogy az összeíró bizottságokba a jogvédő iroda egy-egy tagját is meg fogják hívni.**

Nem helyezik át Gritta prefektust

A prefektus megcáfolja azt, hogy Marosvásárhely rendőrségének vezetését veszi át

(Cluj-Kolozsvár, május 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt az aradi lapokban hír jelent, amely szerint Gritta Ovidiu kolozsvári rendőrprefektus új hivatalában, a kolozsvári rendőrprefektusi székben nem marad sokáig, mert Marosvásárhelyre való helyezése befejezett tény. A hír szerint Gritta Ovidiu helyét a kolozsvári rendőrprefekturán Marosvásárhely jelenlegi rendőrprefektusa foglalná el.

Munkatársunk ma felkereste Gritta rendőrprefektust, aki az áthelyezés hírére a következőket mondotta:

— Nemcsak hogy ebben a formájában nem felel meg az áthelyezés híre a valóságnak, de **kénytelen vagyok azt teljesen légbőlkapottnak minősíteni.** Nemcsak hogy Marosvásárhelyre nem megyek, de belátható időn belül egyáltalában nem hagyom el állásomat, a kormánynak ilyen intézkedéséről, vagy kívánságáról nem tudok, el sem tudom képzelni, honnan vették a hírterjesztő lapok értesüléseket.

— Ha a kormány szándékozik is ilyen áthelyezés keresztül vinni, azt akkor sem tehetné meg, mert az új tisztviselői státus értelmében tisztviselőket egyik helyről a másikra csak két okból lehet áthelyezni és pedig fegyelmi okból és saját kívánságra. Tekintettel arra, hogy ellenem fegyelmi eljárás nincs, amelynek következménye lehetne az áthelyezés és tekintettel arra, hogy én magam nem akarom helyem átadni, még kevésbé Marosvásárhelyre menni, a kormánynak módjában sincsen, hogy engem és a marosvásárhelyi prefektust felcseréljen. Nem tudom, kikre érdekek ilyen híreket terjeszteni, én azonban erre való tekintet nélkül **ennek az áthelyezésnek, illetve helycserének a hírére a leghatározottabban megcáfolom.**

— Engedélyezik a Palesztina-film erdélyi bemutatóját. Az erdélyrészi Keren Kajamet-iroda közlése szerint a napokban érkezik Kolozsvárra a belügyminisztérium cenzuraosztályának a Palesztina-filmre vonatkozó előadási engedélye. Ilyenformán a szenzáció erejével ható film még májusban megkezdheti erdélyi körutját. A nagyhatású film propagálását Rosenberger Sámuel nagytiszbizottsági tag vállalta magára, aki Erdély valamennyi jelentősebb helységének zsidó lakossága előtt be fogja mutatni az újjászülöt Erec Jisrael fejlődő életét feltáró filmet. Ezzel kapcsolatban a Keren Kajamet felkéri az összes erdélyi városok zsidóságát, hogy a Palesztina-film előadásának rendezési munkálataiban legyen segítségére Rosenberger Sámuelnek. A Keren Kajamet-iroda a film előadását az egyes városokban előre megállapított program szerint bonyolítja le és a pontos időpontra és a megrendelésre vonatkozó értesítést már a legközelebbi napokban szétküldi.

Huzott vörös és sárgarézcsöveket szállít Grossmann Jenő Nagyvárad Baross-utca 10. szám. Sürgönycim: Grossmasin. — Telefonszám: 2-8.

Sir a gyermeke? Miért nem használ Höfer-gyermekhintőport és Höfer-gyermekkrémet

HIREK

amában jelentették, a főnökével foglalkozott, a tanács határozatilag a felelősség mellett, kijelölt időn belül végrehajtási utasítás telmében Beress tanácsvezetőt már az összegyűjtött tagjai sorra fogadják és mindenkinek a rubrikába bejegyzik. A kisebbségeknek is bizottság már előre engedték a munkájukat, nehogy a belügyminisztérium rendeltetése és rosszul bevégzett munkálatokat

zenkívül parancsoló hogy a felállítandó megfelelő módon

ti jogvédő bizottság este a városi tanács ülést tettek, hogy jogvédő iroda egy-
ti.

la prefektust, hogy Maros-vezetését veszi át

Az Uj Kelet tudósított az aradi lapokban a Ovidiu kolozsvári lakában, a kolozsvári maros sokáig, mert betejezett tény. A két a kolozsvári rendőrszolgálat jelenlegi rendőrszolgálatára

este Gritta rendőrszolgálatára a következőket

a formájában nem re a valóságnak, de sen légbőlkapottnak Marosvásárhelyre nem állul egyáltalában nem nyak ilyen intézkedést, el sem tudom terjesztő lapok érte-

kozna is ilyen áthe- kor sem tehetné meg, értelmében tisztviselők két okból lehet átközből és saját kíván- ellenem fegyelmi el- tekménye lehetne az, hogy én magam még kevésbé Maros-ynak módjában sin- svásárhelyi prefektust ne érdekük ilyen hi- errel való tekintet nél- illetve helycserének a megcáfolom.

esztina-film erdélyi Keren Kajamé-iroda érkezik Kolozsvárra a talyának a Palesztina-erdélye. Ilyenformán a még májusban meg- gyhatású film propa- l nagyintézőbizottsági ály valamennyi jelen- rossága előtt be fogja Jiszrael fejlődő életét atban a Keren Kaje- yi városok zaidóságát, sának rendezési mun- re Rosenberg Sámuel- a a film előadását az egállapított program ntos időpontra és a esítést már a legköze-

0. szám. Sürgőnycim: - Telefonszám: 2-8

mekkrémet

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányász zsidóság alaplapja
szerekesztők: Giszkalay Janos és dr. Marton Ernő.
főszerkesztő: Dr. Marton ERNŐ.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás meg- jelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 70 lei, negyedévre 20 lei, félévre 380 lei, egész évre 750 lei.

Tizenhét perzsaszőnyeg foglaltak le Danilescu lakásán

Négyszáz ezer lej nem került meg az elveszett pénzből. Danilescu néhány napon belül kórházba utalják

(Cluj-Kolozsvár, május 2. Az Uj Kelet tudósítójától) Néhány héttel ezelőtt alig mult el nap, amikor ne lett volna ujság abban a nagyérde- kessegi sikkasztási bűnygyben, amelynek közép- pontjában az öngyilkosságot kísérelt dr. Alexandru Danilescu állott. Azóta a titokzatos bűnygy homá- lyos részletei kiderültek, a gyanúsítottak vizsgálati fogságban ülnek és a nagyközönség ezt a nagy port felvert ügyet levette érdeklődésének napirend- jéről. A mai nap azonban ismét érdekességet hoz- tott ebben az ügyben, amely már-már készen áll- tott arra, hogy a bíróság ítélete alá bocsátassák.

Hirt adtunk annakidején arról, hogy a Dani- lescu által elsikkasztott pénzek megkerültek. Mint azonban az utólagos vizsgálat kiderítette, még mindig négyszáz ezer lej volt az az összeg, amelyet az államkincstár a Danilescu-ügyre ráfizet. Az ügyesség rendelkezésére lefoglalták a Danilescu lakásán található nagyon értékes ingóságokat, így többek között lefoglaltak tizenhét darab eredeti perzsaszőnyeg, egy komplett antik hálószoba- berendezést és több más rendkívül értékes tárgyat. Ezeket a lefoglalt értékeket a pénzügyigazgatóságra szállították, ahol egy külön szobában őrzik mind- addig, amíg a Danilescu-féle sikkasztás ügye bírósá- gi döntés alá nem kerül.

A bűnygy hőse, Danilescu dr. már napok óta betegeskedik és ezért ma dr. Hatiegan egyetemi tanár megvizsgálta. A professzor megállapította, hogy Danilescu tényleg beteg és nagyon valószínű, hogy a közeli napokban gyógykezeltetése céljából kórházba utalják.

A záróra ügye. Megirtuk, hogy a kolozsvári vendéglősök és kávéosok küldöttségben kérték a kereskedelmi és iparkamara elnökségét a záróra meghosszabbításának közvetítésére. Ma délben Pop Szever alelnök és Caciula titkár vezetésével küldöttség jelent meg Papp Danila altábornagy, haasestparancsnoknál és Muresan vármegyei prefektusnál. A prefektus kijelentette, hogy hétfőn a Clujra érkező Tatarescu miniszter elé pártolól fogja terjeszteni a vendéglősök és kávéosok ügyét. Van tehát kilátás rá, hogy a zárórát meghosz- szabítsák.

Uj vezetőség az érmihályfalvai hitköz- ségben. Az érmihályfalvai ortodox zsidó hitközség április 21-én tartotta rendes évi tisztújító közgyű- lését. A közgyűlésen, amely izgatott hangulatban tolt le, tetőtökát érte el a hitközség két pártja közötti évek óta folyó küzdelem. A választásokat ugyanis az alapszabályok szerint akarták lefolytatni, amelyek szerint azonban csak azoknak a hitközségi tagoknak van szavazati joguk, akiknek ülésük van a nagytemplomban és módorolnak közcélokra. A jogalkalmazás veszélyeztetett hitközségi tagok körében ez a feltétel nagy izgalmat keltett, de Ille Joan prefektusi titkár és a járási primpretor tapintatos eljárása mellett a választások rendben folytak le. A késő esti órákban a két párt között létrejött a béke, amiben nagy érdeme van Weisz Ignácnak, a nagyváradi „Comercia“ r. t. igazgatójával is. A hitközség elnöke Danziger Lajos, alelnöke pedig Fisch Géza lett. Az egyhangulag megválasztott többi tisztségeken a következő jelöltek osztoztak: Rosenbluth Lajos ellenőr, Klein Izsák gondnok, Friedmann Márton pénztáros, Grosz Emil, Gold- stein Miksa, Hoffmann Kálmán, Klein Ferenc, Weisz Adolf és Weisz Sándor választmányi tagok.

A központi jogvédő bizottság elnök- sége. Az erdélyi zsidóság közös értekezletéről közölt tudósításunkban a megválasztott elnök- ség névsorából sajnálatos nyomdatechnikai el- nézés miatt kimaradt dr. Eisler Mátyás fő- rlatbi, a nemortodox hitközségek szervezetének ügyvezető elnöke, akit ugyancsak a központi jogvédő bizottság elnökségi tagjává választ- ottak meg.

Amerika részvétele Középeurópa pénz- ügyi szanálásában. Bécsből jelentik: Az a hír, hogy az amerikai Morgan és a körötte csoportosuló bankérdekeltség részt akar venni a Német- országnak folyósítandó nyolcszázmillió aranymárka kölcsönben, kiegészíti azt a képet, amelyet az Unió az utóbbi hónapokban alkotott magáról európai pénzügyi körökben. Két és három évvel ezelőtt Amerika még egy szerepelt, mint amely egyáltalán nem éhajtt beleavatkozni Európa gazdasági ügyeibe. Ezt a semlegességet azonban csak addig tudta megtartani, amíg ő maga meg nem érezte Középeurópa válságának hatását. Ez nagyon gyorsan bekövetkezett. Amerika, különösen az Egye- sült-Államok, de ma már a délamerikai államok is szenvednek az amerikai bankjegyforgalom négy- szeres emelkedése és az aranynek az áruval szem- ben való elértéktelenedése alatt. Hiányzik továbbá az amerikai termelés szempontjából az európai piac és Morgan egyike volt a kevés amerikaiak- nak, akik idejében felismerték, hogy Európa szan-álásával fel kell tokozni Európa vásárló erejét. Morganék részt fognak venni valószínűleg a Ma- gyarországnak folyósítandó ötvenmillió dollár köl- csönben is. Ez a pénzügyi tranzakció azonban nemcsak a szanálást igénylő országok javát fogja szolgálni, hanem magát Amerika jólétét is, mert ezen az uton újabb intenzívve teszik az Unió és Középeurópa közötti áruforgalmat.

Felrobbant hajó. Adelaiból (Ausztrália) jelentik: A City el Singapore nevű teherhajó, melynek rakománya olaj- és autóból állott, az adelaiddi kikötőben lángba borult. A tengeri tűz- oltóság azonnal munkához látott. Közben hatalmas robbanás történt, melynek három emberélet esett áldozatul. Tizenegyen súlyosan megsebesültek és számos kisebb sérülés is történt.

Olasz fascisták merényletével Nizza ellen. Rómából jelentik: A fascisták egy nagyobb csoportja Marieni fascista vezér vezetése alatt hétfőn éjjel át akart menni Nizzába, hogy az ott le- folyt fascistaellenes tüntetéseket megtorolja. A francia határőrök a fascistákat elfogták és vala- mennyiüket letartóztatták.

Tisztújítás a temesvárgyárvárosi ortodox hitközségben. Április huszonehétedikén tartotta meg évzáró és tisztújító rendes közgyűlé- sét Friedmann Ferenc elnök vezetése alatt a te- mesvárgyárvárosi autonóm ortodox izraelita hit- község. A közgyűlés az évi számadás bemutatása és tudomásvétele, valamint a mult évi előjáróság lemondása után Friedmann Ferenc elnök indítvá- nyára titkos szavazással a következő hitközségi ta- gokat választotta be az új előjáróságba: Ábrahám- sohn Nándor alelnök, Schönbrunn Adolf pénztá- ros, Schwimmer Henrik ellenőr, Weinberger Már- kus és Teszler Ignác gondnokok, továbbá Aron Lipót, Deutsch Sámuel, Hoch József, Jungermann József, Kauftheil Vilmos, Kohn Márkus, Krieger Efráim, Mencer Ede, Pinkesz Dezső, Reich Naf- tali, Schönbrunn Jakab, Vestfrid Benjámín és Wiesel Ábrahám választmányi rendes tagok, Krie- ger Efráim és Jungermann József póttagok. Chevra Kadisa előjárókká megválasztották: Mencer Edét elnökül és Fried Ignácot gondnoknak.

Nem helyezték szabadlábra a kom- munistákat. Bukarestből jelentik: A kormány hivatalos szócsöve megcáfolja a „Dimineata“ azon hírét, hogy a kommunisták közül töb- beket szabadlábra helyeznek. Az utolsó 24 órában olyan adatok birtokába jutottak a nyomozó hatóságok, írja tovább a lap, hogy újabb letartóztatások váltak szükségessé.

Kacagj Kolozsvár!
Pat és Patachon!

Otto Bendekovits wieni
előkelő marhabizományos cég
képviselőjében
a Polgári Takarékpénztár Rt.

clujt pénzügyi felajánlja szolgálatait marha- kereskedőknek. Exportálandó marhák bevásá- rására és vámolására korlátlanul nyújt előleget.

Uj sékelbiztosok. Az országos sékelbizto- s a további helységeken a következő sékelbiztosok- kat nevezte ki: Singer Ernő Cojocna, Rosenfeld Ignác Sancaiu, Erzmann Adolf Catina, Berger József Ipp, Mezei Samu Targu-Sacuesc, Salamon Béla Pasareni, Páll József Jucl de sus, Ábrahám Izidor Lupeni, Fényes Jenő Negresti, ifj. Weisz Vilmos Soporul de jos, Goldstein Miksa Mihai- falau, Lengyel Jakab Tapu, Ábrahám Vilmos Bla- jel, Charap Gyula Galotas, dr. Engelberg József Suboetate, Halmi Jenő Socaiu, Siegelstein Adolf Nasaud. Helyreigazítás: Margittán nem Katz Dezső, hanem Fuchs Dezső neveztetett ki, Szurdu- kon pedig Schorsch dr. helyett Markovits Lázár.

Ausztria nem engedélyezte Radics ki- sebbségi konferenciáját. Bécsből jelentik: Lap- jelentések szerint az utódállamok kisebbségeit Radics konferenciára hivta össze az osztrák fő- városba. Az osztrák kormány nem engedte meg, hogy a konferenciát Ausztria területén tartssák meg, mert attól tart, hogy az utódállamok kor- mányai ezt rosz néven vennék Ausztriától.

A komikum csimborasszója. Alig akad ember Kolozsvárt, ki hetek óta nem emlékeznék mosolyogva vissza két névre, Pat és Patachonra. Eseményszámba ment akkor ennek a két embernek a feltűnése s nagyobb mozgalmat alig idézett elő valami az itteni közönség minden rétegében, fel- nőttek és gyermekek között egyaránt, miut ez a két dán komikus a „Hamlet a leánynevelőben“ című filmen. A humor és a komikum ez a stílusa, mellyel ez a két művész fogja meg az embert, annyira meglepő és ujszerű, oly frappáns és ele- mentáris, hogy hatása alól nem tudja magát ki- vonni senkisé. Napokon keresztül zsufolt házak bizonyították ezt az állításunkat s az élet súlyos gondjai alatt görnyedező egyetlen csapásra derűsés, kacagóvá varázsolódott át Pat és Pach jóízű mókájának hatása alatt. Mint értesülünk, hétfőtől, május 5-étől kezdődőleg Pat és Patachon ismét megjelenik a Select-mozgó vászrán és pedig ez- uttal a filmjeik legjavában, az „Ausztráliai meny- asszony“-ban. Állíthatjuk, mert meggyőződésünk róla, hogy ennyi humort és ilyen komikumot eddig nem sikerült egyetlen filmben tömöríteni.

A Keren Hajjeszód építi fel Erec Jiszraélt

Bombarobbanás a francia fascisták gyűlésén. Párisból jelentik: Május elseje a fran- cia fővárosban nyugodtan telt el, rendezavarás se- holsem történt, csak a fascista szövetség gyűlésén robbant fel egy bomba. Több résztvevő megsebe- sült. A vizsgálat megindult.

Erdélyi könyvadományok a jeruzsálemi egyetemi könyvtárnak. A jeruzsálemi egyetemi könyvtár részére ujabban ismét nagy könyvadomá- nyokat juttattak el hozzánk: Léb Zsigmond Cluj egy 482 kötetre rugó, igen értékes különböző tör- ténelmi és egyéb tudományos könyvekből álló könyvtár, Dr. Krémer Ármín Cluj 44 drb. orvosi művet és Vértes Dezső Cluj 13 darab különböző értékes könyvet. A palesztinai erdélyi falu közkönyv- tára részére: Vértes Dezső Cluj 7 darab. könyv.

Hindenburg nagybeteg. Berlinből jelen- tik: Hindenburg tábornagy állapota aggasztó. Órá- ról-órára gyengül.

Megszavazták az angol költségvetést. Londonból jelentik: Az alsóház tegnapi ülésén megszavazták az ideiglenes költségvetést. A vég- leges budget megszavazására csak az általános vita befejezése után kerül sor. Ugy a liberálisok, mint a konzervatívok elismerőleg nyilatkoznak a ja- vaslatról.

A kolozsvári tennispályák bérlete. A tennispályákat bérelni óhajtok felkéretnek, hogy eziránti kérvényüket legkésőbb május 4-ig a sportszövetség helyiségénél (Str. Avram Jancu 16.) a kapu alatt lévő postaládában helyezték el. A pályafentartó bizottság.

A fejfájás, szédülés, mellszorulás, szívdob- bogás, étvágytalanság, gyomornyomás, teher nyelv, rossz szájíz oly eseteiben, melyek dugulástól szár- maznak, a „Koprol“ egy pasztillája kitisztítja az emésztés utjait és elhárítja a vértöndulást. Kap- ható minden gyógyszerárban.

Alabástrom fehér arcod, kezéd bőre. Ha Kaiser-Boraxot keversz a fürdőbe.

Eljegyzés. Weinberger Herman kereskedő Vásárosnamény eljegyezte Pollák Friduskát Felső- viséről.

KÖZGAZDASÁG

† **Kartell-törvény Csehszlovákiában.** Prágából jelentik: A félhivatalos „Prager Presse“ értesülése szerint a kormány kartell-törvényt készít elő, minthogy a csehszlovák törvényhozás az uszorkihágások büntetése és a kisebb ipari vállalatok védelme szempontjából hiányos. A Csehszlovákiában működő ipari kartellek székhelyei, egyes gyárai és elszámolási irodái a külföldön vannak. Csehországban leginkább csak képviselői vannak a kartelleknek, de az árucikkeket úgy adjusztálják, mintha Csehországban készültek volna. A kartell-törvény megakadályozza az olyan kartellek alakulását is, amelyek a kartellárakat be nem tartó kisebb vállalatok megsemmisítésére irányulnak. A készülő törvény egyébként nem osztja fel a kartelleket, hanem állami ellenőrzés alá helyezi őket, minthogy minden kartellszerződés, amit a gyárosok egymás között kötnek, állami hozzájárulást igényel. A törvényjavaslatot egyébként az igazságügyminisztérium, a kereskedelmi minisztérium és élelmiszerügyi minisztérium delegáltjai készítik.

A mai valutapiac

Minthogy a lej Zürichben nyitáskor esett, a devizák mindjobban megszilárdultak. Elénk üzleti forgalom mellett az árak így alakultak: Osztrák korona 363—366, magyar korona 420—440, cseh korona 573—576, svájci frank 34.90—34.95, francia frank 12.90—12.85, dollár 194.5—194.90, font sterling 856—860, olasz lira 880—8.90, dinár 2.30—2.35.

Valutapiac május 2-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1265, Berlin —, London 852, Newyork 193.5, Róma 865, Zürich 34.60, Bécs 27.40, Prága 570, Budapest —, Varsó —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 730, márka —, leva 131, török lira 102, font sterling 825, francia frank 1250, svájci frank 33.50, olasz lira 880, drachma 380, dinár 242, dollár 191.5, lengyel marka 24, osztr. korona 28, magyar korona 24, cseh korona 560.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 132.5—132.5, Amsterdam 211—211, Newyork 563—563.1/8, London 2471—2471, Páris 36.76.5—36.55, Milano 2525—2525, Prága 1656.25—1656.25, Budapest 68.75—68.75, Belgrád 702.5—702.5, Bukarest 286.25—286.25, Varsó —, Bécs 79.5—79.5.

† **Szövetkezeti mozgalom Németországban.** Berlinből jelentik: A német szövetkezeti forgalom a háború és forradalmak ellenére jelentősen fejlődött. Az 1913 év végén fennállott 34.568 különböző szövetkezettel szemben 1923 év végén már 50.792 szövetkezet működött, körülbelül negyvenhét százaléka az említett számnak. Különösen az utóbbi években alakult sok szövetkezet, viszont a régiek közül is elég nagy azoknak a száma, amelyek feloszlottak. Legtöbbje azért oszlott fel, mert a háború folyamán sok nyersanyag nem volt beszerezhető. Az új szövetkezetek különben tömegesen az 1919-ik évben alakultak. Egyedül ebben az évben 5323 új szövetkezet létesült. Gyarapodást a szövetkezetek közül az ipari nyersanyag beszerzőszövetkezetek mutatnak fel, csökkenést a mezőgazdasági termelőszövetkezeteknél látunk. A tagok száma tíz év óta megkétszereződött.

† **A cluji iparosok beszerzési szövetkezetei.** Megirtuk, hogy a cluji iparosok körében mozgalom indult meg abból a célból, hogy az iparosok lehetőleg olcsóbb áron szerezhessék be nyersanyagszükségeiket. Ezzel nemcsak a vásárló közönség, hanem főleg az Erdélyben hagyományok fölött rendelkező kisipar fellendülése érdekében történének meg a kezdeményező lépések. A kereskedelmi és iparkamara, amely ezt az akciót erősen támogatja, már túl van a kezdeten és egyes szakmákban a nyersáru-beszerzést már sikerült annyira megszervezni, hogy többek között a timárok a nyersbőr beszerzését már meg is kezdték. Ugyanez áll olyan szabómesterekre is, akik beiratkoztak a szövetkezetekbe. Egyelőre ebben a szakmában csak a ruhahozzávalónak szövetkezeti uton való megszerzéséről van szó. Ujabbban a fazekasok és kályhások csoportja szervezkedett és a nehezen beszerezhető zománcanyagot a nagybányai és külföldi gyárakból be is szerezték. A szövetkezetek hatásköre azonban ezidőszent a cluji kereskedelmi és iparkamara körzetére terjed ki, de már most érdeklődtek az ország több részéből és valószínű, hogy legközelebb a többi kamarák is követni fogják a cluji kamara példáját.

† **Építőiparosok szervezkedése.** A cluji ipartestület a különböző iparágak szerint szakosztályokat szervez. A napokban az ipartestület kebelében az építőipari szakosztály alakult meg, amelynek elnökévé Kunz Ernőt, alelnökévé Moldován Antalt választották meg.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

K. C. 1. Pészachi héber versét, bármilyen sikerültnek tartjuk is, nem közölhetjük le a Hetilapban, minthogy Erdélyben ma sajnálatos módon még elenyésző kevesen vannak, akik ősi nyelvünket annyira megértették, hogy irodalmi munkákban élvezetet találjanak. 2. „Ez történt“-je bevált.

S. Májer, **Maramarossziget.** Tekintettel arra, hogy a kubai viszonyokról újabb ellentétes információkat kaptunk, leghelyesebb lesz, ha közvetlenül a konzulátushoz fordul felvilágosításért.

I. József, **Cehul Silvaniei.** Arje Hammer volt Tarbut tanár jelenlegi címe: Merchavja, ahol gazdálkodást folytat.

Sch. Adolf, **Lipova.** Levelét áttettük a Keren Kajemet erdélyrészi irodájához (Cluj, Calea Regele Ferdinand 48.), onnan fog a Palesztina-filmre vonatkozólag megfelelő felvilágosítást kapni.

Z. Dezső, **Satumare.** An-Sky Dybuk-dramája már megjelent az Uj Keletben s így a beküldött összefoglalást nem használhatjuk.

Alexander, **Vale lui Mihai.** 1. Jól sejtette, az az ur előfizetője az Uj Keletnek, de más kapcsolata nincs velünk. Személyeskedő kijelentéseivel méltóságon alulinak tartjuk foglalkozni. 2. A kérdéses „Ez történt“ — ha nem jelent meg — valószínűleg nem vált be. Külön nem szoktunk a pályázatok sorsáról válaszolni. A bizonyosság kedvéért küldje be még egyszer. Az ön mostani „Ez-

Kacagj Kolozsvár!

Pat és Patachon!

történt“-jét átadtuk a rovatvezetőnek, ő fog dönteni róla, hogy résztvehet-e a pályázatban, vagy sem. 3. Tudósításai köszönjük, a mellékelt színes írás azonban annyira szubjektív, hogy nem használhatjuk.

S. Izidor, **Déva.** Jogosult érdeklődésére ön is a Keren Kajemet erdélyrészi irodájától fog felvilágosítást kapni, amely a Palesztina-filmre kezeli. De abban téved, hogy Uj Kelet nem irt meg a filmről, nézen utána a Hetilap pészach előtti számában.

G. D. **Nadlac.** 1. Kiadóhivatalunk a lapot kedvezményes áron megindította. 2. Bárki mondatait ma is kaddist valaki után Jeruzsálemben, de a megbízás közvetítésére mi a legjobb akaratunk mellett sem vállalkozhatunk.

G. F. **Mercurea-Ciuc; H. Weingarten, Oradeamare; M. M. Oradeamare.** Az állampolgárságra vonatkozó minden érdeklődőlevelet átesszünk az országos zsidó jogvédőegyesületnek, amely mindenkinél kimerítő felvilágosítást fog adni ebben a rovatban, esetleg levélben.

Kacagj Kolozsvár!

Pat és Patachon!

Első Erdélyrészi Ekszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 16. szám
Telefon ikerárban 2-13 * Sörgörcs: Juvare, Cluj

Ekszerárugyártás, nagykereskedés

Fogászati arany * Arany, ezüst és
és forrasztó " * platina-berakítás

Kiennie és Schwarzwaldi órákban, valamint kincsesi
tárgyakban nagy lerakást

Össz. viszontelárultóknak!

Ha művészi kivitelű

Butort, zongorát

akar venni, de Marosvásárhelyre es leki nio
szajnája az utat meg a

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDELYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermel
szta/okok furnázászkészleteket legoicsóbban itt szerezhetik be

Prima

bácskai

kender

Kapható:
Havas Dezső
Timişoara

Tartós evőeszközök
a legutányosabb árban kaphatók

KUN MÁTYÁS FIA

üzletében
CLUJ-KOLOZSVÁR, CAL. VICTORIEI 2.

VELMA SUCHARD
CSOKOLÁDÉKÜLÖNLEGESSÉG.

Szőrméit molykár ellen megvédjük!

Páris, Bécs, Berlin és lipcsei bevásárlási utunkról hazaérteztünk s módunkban van a legutolsó tavaszi divat újdonságaival tisztelt vevőink rendelkezésére állani.

Iosif Izrael & Co.

blánar — szücs Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei (volt Kossuth Lajos-utca) 2. sz. alatt

Végre rövidesen Cluj városában is kapható lesz a kiváló minőségű

Dreher-Haggenmacher-Sör!

HA FINOM CUKORKÁT AKAR, KÉRJEN „MELISSÁ”-T!

Cluj telefon 6-48 és 6-65

(Lloyd 2243)

Cluj, telefon 6-48 és 6-65

őnek, ő fog dön-
pályázatban, vagy
mellékelt színes
hogyan nem hasz-

eklődésére ön is
dájától fog felvi-
cina-filmet kezeli,
nem irt még a
pészach előtti

atalunk a lapot
2. Bárki mon-
Jeruzsálemben,
a legjobb akara-

Veingarten, Ora-
Az állampolgár-
levelet átteszünk
thez, amely min-
og adni ebben a

chon!

erárnyag

kereskedés
any, ezüst és
tinberdítései
minimál kinevezni

könyvek

ngorát

ETI
ARS. butortermék
an itt szereshetik be

ender

rtós
közök

osabb árban
atéz

S FIA

TORIEI 2.

A
RD
GESSÉG.

Sör!

á"-T!

és 6-6

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Szombat d. u. A biboros. Mérsékelt helyárrakkal.
Szombat este: A balga szüz. Harmadszor. Napi bér-
let 122. B.

Vasárnap d. u.: Peleskei notárius. Szentgyörgyi István
föllépésével. Mérsékelt helyárrakkal.

Vasárnap este: A balga szüz. 4-edszer. Bérletszűnetben.
Hétfő: A balga szüz. 5-ödször. Napi bérlet 123. C.

Phroso. (A *Select-mozgó bemutatója.*) Zeg-
zagos partvidéken, amely fölött ódon vár áll őrt,
játsszódik ez a tizenkét felvonásos óriási film, a
Földközi-tenger kis szigetén. A lakói görögök és
albánok, vagy mind a két nép keveréke, akik
nem riadnak vissza attól, hogy a vitatkozás hev-
ében belemártásuk valakibe éles késüket és akik
között él a Vendetta. Egy angol lord vásárolja
meg ezt a szigetet, sokszor forog életveszélyben,
mert a sziget lakosságát fellázították azok, akik-
nek érdekük, hogy a lord ne vehesse birtokába,
rengeteg harca és küzdelme van előbb a lázadókkal,
majd a lázadókat leverő török főparancsnokkal, a
szadista Mouraki pasával. Ezek között a harcok
és küzdelmek között felcsillan azonban a szerelem,
amely a lordot és a sziget csodaszép hercegnőjét,
Phrosot egymáshoz köti. Mouraki pasa halálát
Vendetta okozza, egy általa a lord megöletésére
felbékelt szigetlakó öli meg, hogy bosszút álljon
családjának a legutolsó lázadaskor történet kiirtásá-
ért. Gyönyörű plain aire felvételek váltakoznak,
csodás keleti kényelemmel berendezett interiőrök-
kel, izgalmas epizódok, humorosakkal, ezek azok a
körülmények, amelyek a film döntő sikerét meg-
szerezték.

Pique Ass. (Az *Uránia-mozgó bemutatója.*)
A mozgósínházak ez a hete a fantasztikus kaland-
dok hete, mert az Uránia-mozgóban is különle-
gesen érdekes kalandorfilmet élvez a közönség. A
Pique Ass Oroszlengyelországban játszik, a hőse
egy gyönyörű asszony, aki azonban éjszaka nagy
csempészeregnek parancsol. Haláltmegvető bátor-
sággal néz a veszedelmek szemébe és talán bitón
végezze életét, ha nem lépne közbe a mindent
megváltó, mindennél erősebb és mindennél hatal-
masabb érzés, a szerelem. A legkiválóbb magyar
filmszínésznő *Matyasovszky Ilona* játssza eanek a
müncheni filmnek főszerepét és már az ő játéka,
abszolút művészi és invenciózus alakítása garan-
tálja a film sikerét.

MOZGÓK MŰSORA

Szombat, május 3.

Select-Mozgó: Angol remekmű! „Frozo”.
Nagyszabású dráma 2 részben és 12 felvonásban.
A kitűnő kalandorregény szerzője Sir Antony Hope.
Főszerepekben a kitűnő angol-francia együttes:
Miss Malvina Longfellow, Mister Reginald Owen,
M. Capellani és Poupá Cassieri. — Mindkét rész
egyetlen előadás keretében. Szépségekkel teljes film.

Uránia-Mozgó: Figyelem! Magyar film!
„Pique-Ass”. Rendkívül érdekfeszítő kalandordráma
5 felvonásban. Főszerepben *Matyasovszky Ilona*
és *Kürthy Ilona*. Vakmerő összeesküvés a csem-
pészek világából. Véges végig izgalmas és lebilincselő
cselekmény erőteljes mesészöveg. Eme nagyon ér-
dekes műsor keretében egy pompás kétfelvonásos
burleszk vigjáték: *Senki gyermeke*.

Apolló-Mozgó: Nagy apacsszenzáció! „A
névtelen kísértet.” II. rész. Nagyszabású apacsdráma
6 felvonásban. A legérdekesebb kalandorfilm, tele
a legizgalmasabb helyzetekkel. Soha filmen az apacs-
gondolkodást markánsabban be nem mutatták. A
legtisztább romantika a legsötétebb helyeken.

Gladys
shoe cream
the best

Az előkelő világ cipőkrémje!

Engros / Endetail

FIGYELEM

Engros / Endetail

Külföldi rendes szörmedivat szemleutunkról, amelyen nagy bevásárlásokat eszközöltünk, hazaérkeztünk.
Módunkban van a legutolsó divatszerinti árúkeszletünket és prémjeinket bemutatni.
Nyári bevásárlásoknál és rendeléseknél árdifferencia!

25%=OS nyári árak aug. 15-ig

Szörme molykár elleni megóvás értékgaranciával, teljes szakszerűséggel legolcsóbb díjszabással

25%=OS nyári árak aug. 15-ig

Javítást, átalakítást szept. 1-ig előnyösen vállalunk

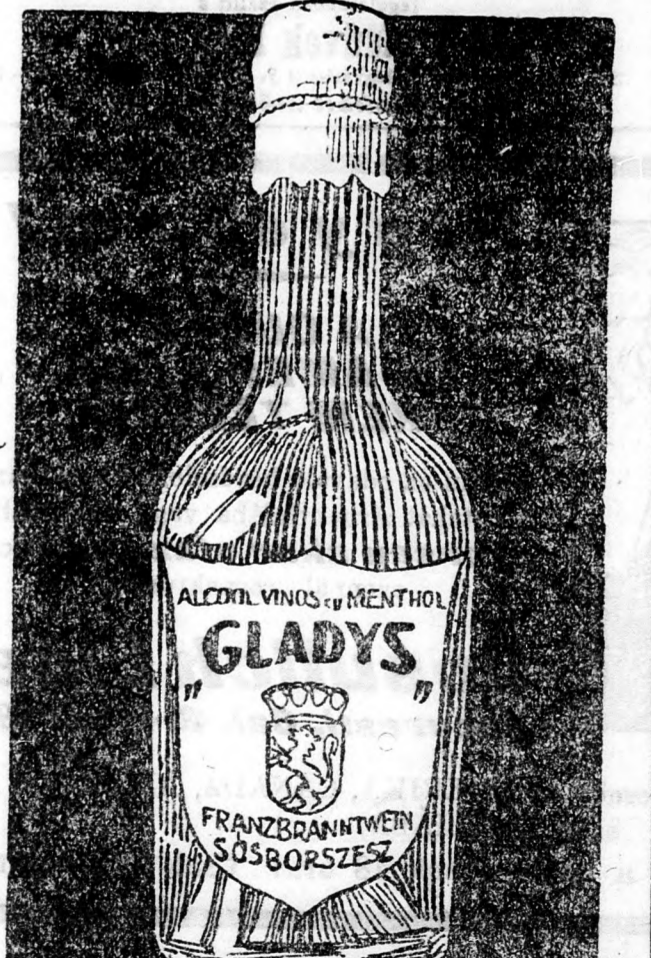
Mártonffy Testvérek szücsök
szörmenagyáruháza Cluj, Piata Unirei 20. Telefoninterurban 10-25

Nagyban! Roránla legelőnyösebb bevásárlási forrása! Kicsinyben!

Palma

kaucsuk-talpvédő és kaucsuk-sarok
megvéd nedvességtől és meghűléstől

ALCOHOL VINOS de MENTHOL
GLADYS
FRANZBRANNWEIN
SŐSBORSZESZ

„Gladys” sősborszesz üdít,
„Gladys” sősborszesz erősít,
„Gladys” sősborszesz fájdalmat csillapít

Gyártja Herczeg Géza, vegyészeti gyára Cluj

Figyelem!

Legolcsóbb beszerzési forrás

Engros Endetail

Porcellán és fayancetányérok. Étkező és kávékészletek. — Mindenféle poháraru, demjónok. Üvegezés és képkeretezés

Ausländer Rudolfnál

Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand 37. sz. alatt az Uránia-palota mellett.

A dési poale cedeck 9-es jelölőbizottsága

Hirdetmény

A dési poale cedeck iparosmesterek és munkások jótékony és segélyező egylete tudomására hozza tagjainak, hogy évi rendes tisztújító közgyűlését 1924. évi május hó 11-én d. u. 3 órakor fogja a dési izr. iskola nagytermében megtartani, amennyiben a tagok kétharmadrésze meg fog jelenni, ellenkező esetben 1924. évi május hó 18. napjának d. u. 3 órakor ugyancsak a fentjelzett helyen a megjelentekre való tekintet nélkül fogja megtartani.

Zelmanovics Lajos Mezei Albert
a 9-es bizottság elnöke jegyző

CEMENT-IPARI GÉPEK

Cementtétőcserepek, beton-és salaktéglák, üreges betonblokkok, padló-, járdá- és garnitoidlapok gyártására, kézi és erőhajtásra, formák, betoncsövek, kutgyűrűk, lépcsők, vályuk stb. előállítására, közzuzók, hengerművek, betonkeverők, I-a cementfestékek. Teljes asbestcement palagvári (Eternit) berendezések. — Betonkeverőgépek

MODERNA

ÉPÍTŐIPARI GÉPEK ÉS RADIATOR
R-T. BRASSÓ, KIS-UTCA 12. SZÁM

Árlapok, költségvetések és látogatás díjmentesen

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb növényzsirt, mert ez tisztá, egészséges és kiadós!

Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készűl, szigoruan ortodox rituális előírás szerint.

Képvisełi: HIENZ VILMOS Cluj

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3.-, vastag betűvel 6.- lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény

Önkéntes árverési hirdetés

Ahalirott ezennel közhírré teszem, hogy 1924 május 7-én d. u. 4 órakor kir. közjegyző közbenjöttével a háztulajdonos ügyfeleim megbízásából önkéntes árverésen eladom a Str. Baron L. Pop 9. sz. alatti, a főterhez közeli 7514. sz. tjkvben felvett ingatlan, a helyszínen.

Kikiáltási ár 290.000 lei. Árverelniszándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 százalékát az árverés megkezdése előtt az eljáró kir. közjegyző kezéhez letenni. A legtöbbet ígérő ezt a tételt az eladási ár 25 százalékára 15 napon belül kiegészíteni és a hátralékos vételárát 8 héten belül a tulajdonosok kezéhez különben elvesztése terhe mellett köteles a részleteket pontosan lefizetni, amelyből egy a jelzálogos hitelezők, mint az ingatlan terhei előbb ki fognak egyenlített. A hátralékos vételár lefizetése alkalmával a vevő azonnal átveheti kiürítve az eladók által jelenleg ott elfoglalt 2 szoba konyhás lakást. Vevő jogosult a vételárát előbb is lefizetni, mely esetben előzetes 8 napi értesítés után szintén azonnal beköltözhetik ezen lakásba.

Telekkönyvi bekebelezést vevő csak a teljes vételár lefizetése után kaphat.

Az ügylet összesilletékei vevőt terhelik. Részletesebb információk a helyszínen kaphatók a háztulajdonosnál.

Cluj, 1924 május 2-án.
Dr. Horváth Eugen ügyvéd

Olcsó házhely

a tisztviselőtelepen eladó. Cím a Kadima-nyomdában

Varrónő, ismeretség hiányában ajánlkozik uri házakhoz, készít angol és francia munkát, Str. Londrei (Hosszu-u.) 26., Feherné né. 7160

Főkönyvelő, termény- és malomszakmában perfekt, állást keres. Leveleket „Önálló” jeligére a kiadóba kér. 7138

Mindennemű gyógynövényeket vásárol legjobb napi árakon, minta alapján, Fischer Sándor Timișoara II. 7154

Hölgyek figyelmébe!

Mindennemű modern hajmunkák, tambourir választék, kizárólag elsőrendű anyag s készítmény, L'Oréal-Henné minden színben kapható. Megrendelést vidékre is eszközölök. Vágott haját kicsinyben és nagyban veszek. —

Mussa Gyula Cluj
Str. Memorandului 10

Otthon és anyahelyettes jeligére levél van. — Kérjük átvenni.

Angol nyelvemester egyetemi végzettséggel, 3 hónapi május elején megnyíló kurzus alatt angolul beszélni és írni megtanít. Értekezés: Strada Avram Jancu 8. este fél 8 után. 7168

Fürdőhelyen jómenneteli kóser vendéglő teljes felszereléssel a nyári szezonra bérbeadó. Cím a kiadóban. 7162

Fiatalkorban kisebb városban állást keres, esetleg előimádkozónak is. Cím: Krauemer Benő, Oradea-Mare, Magyar u 23. 7167

Benőszilve 28 éves, főiskolát végzett fiatalember kereskedelmi vagy iparvállalattal rendelkező családban. Csak komoly ajánlatok vétetnek figyelembe. „Nősülés” jeligére a kiadóhivatalba. 7166

Ismeretség hiányában megismerkedne házasság céljából jobb családból való izraelita urleánnyal 25 éves, önálló divatárkereskedő. Leveleket dupla borítékban hozomány megjelöléssel a kiadó továbbít „Orient.” jelige alatt. 7164

Egy hatrekeszes jókarban levő tyukketrec olcsón eladó. Mikos Kelemen-u. 18. 7142

Perzsa és szmirna szőnyeg jutányos áron kapható és megrendelhető bármily méretben a

Covoara-

nál Cluj, Strada Londrei (Hosszu-utca) 26. Kérjen árajánlatot. 1670

Amerikába indul, megbízásokat elvállal gépészmérnök. Ajánlatok „Amerika” jeligére a kiadóba kéretnek. 7162

Gépműhelyünkben mindenféle gépmunkálatok elkészítését, különösen autók és motorok javítását és átalakítását vállaljuk. — Autógenhegesztést végzünk, hengerek rovatkolását és csiszolását pontosan eszközöljük. „Economia” Kereskedelmi és Ipari r.-t. Oradea-Mare, Piata Mihai Viteazul 1. 7155

Telefon 758

INDUSTRIA TEXTILA ARADANA SOCIETATE ANONIMĂ

★ Románia legnagyobb textilgyára Arad ★

ARADI TEXTILGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Telefon 758

Havre—New-York

Gyorspostajáratok
Kanada—Kuba—Mexikó—New-Orleans
Haiti—Antillák—Északafrika felé

Felvilágosításokat nyújt:

SOC. „SARNIA”

Pasagiul Comedia
BUCURESTI

és „RECLAMA” CLUJ

Rador 902

Telefon 493

Telefon 493

Írógépek

„ROYAL” - „STOEWER”
„MERCEDES” - „ERIKKA”

állandóan raktáron. — Mindennemű írógépekkel legolcsóbb beszerzési forrása.
Speciális javítóműhely!
Javításokért garanciát vállal

Finkler Antal Cluj

írógépvállalat, Calea Regele Ferdinand,
(a nagy vashíd mellett)

Vágott és vágatlan tűzifát

vason, őf- és mázstetelékben, ugyszintén
meszet, cementet és gipszet

legolcsóbban szállít a

Calcit Művek R.-T. Cluj

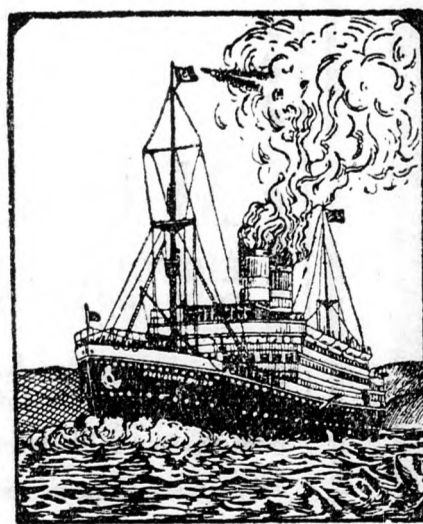
Str. Dragalina (v. Fellegvári-ut) 9. Telefon interurban 11-06
Egy m³ oltott mész 400 lej

Figyelem!

**A QUOTA
Dél-AMERIKÁBA
NEM TELJES**

miután az odaváló bevándorlás korlátlan. Aki tehát Argentiniába vagy Braziliába gyorsan akar utazni, az írjon azonnal prospektusért

**Gosulich Line
Bucuresti, Cal. Grivitei 181**

Legolcsóbb és legkényelmesebb ut AMERIKA, CANADA, ARGENTINA és BRAZILIÁBA.

Vasuti utazás tartama a hajóig csak 48 óra! Csak egy határ

Szőlőoltvány

amerikai alanyvessző

garantált fajtisza kapható

Caspari Fr.-nél, Medgyes

Tessék írgyézéket kérni!

Kappel Anzeige Sibiu

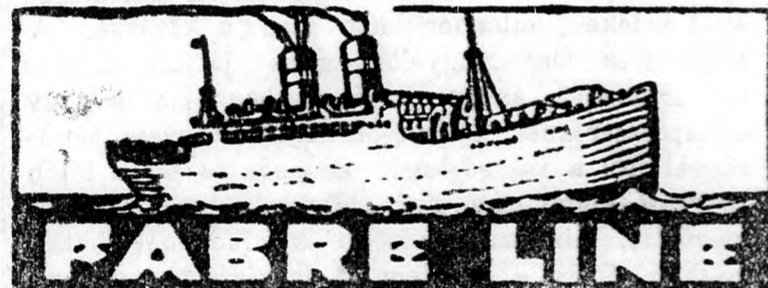
Férfikalapokat

fest,
tisztít,
formál
és vasal

Fehér István kalposmester,

Cluj, Unió-utca 21. Redout.

Postai megrendelések is eszközölhetnek!

FRANCIA HAJÓZÁSI TARSASÁG

Direkt vonalak — átszállás nélkül

Constanța

direkt

Newyork

**Constanța—Jaffa—Marseille
Constanța—Délamerika
Constanța—Canada**

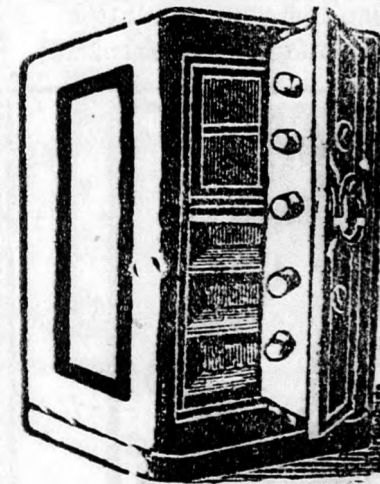
Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet

„Sarnia” Pasagiul Comedia, Bukarest
és a „Reclama” Cluj

Rador

DACIA építési anyagok raktára megnyit!

Raktár és iroda Cluj, Str. Moldoveci (v. Varga-u.) 4. Telefon 5. Ajánl szolid napi árakon megrendelésre házhoz szállítva: Portlandcementet, meszet, gipszet, gipsztáblát, különböző cserepet, fedélemet és mindennemű építési anyagot.

Fabrică de case de bani

Goldschrank-Fabrik

Pénzszekrénygyár

Jakabfi & Co

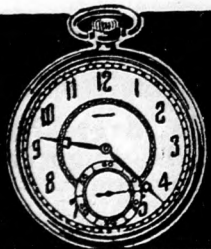
TIMIȘOARA

Str. Timotei Cip. (Battyány-u.) 9.
Telefon 12-68

Képviseletünk és mm. raktárak: Clujon Arthur Loewy & Co. szállítók, Oradea-Mare, „Stabil” géplakát Nagypiac, — Satu-Mare Em. Weiss Söhne szállítók, — Aradon Arnold Pollák szállítók.

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztíttatja ruháját. Cluj, gyár Strada Barițiu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Longines
7 GRANDS PRIX
Legpontosabb óra